

ÇOCUKLARDA DİL VE KONUŞMA BOZUKLUKLARI PSİKİYATRİK YAKLAŞIM

Melike Kevser GÜL¹
Esra DEMİRCİ²

GİRİŞ

İnsanlar arasındaki iletişimin en önemli unsuru olan dil, konuşma aracılığı ile sözel ifadeye dönüşmektedir. Bebeklik döneminde temelleri atılan, çocukluk döneminde gelişmeye devam eden konuşma, kelime bilgisi veya kullanımı gibi alanlarda bireyin yaşına uygun seviyede gelişmeyebilir ya da normal gelişmişken çocukluğun ilerleyen dönemlerinde bazı bozulmalar ortaya çıkabilir. Yaşamın her alanında etkili olan konuşmanın bozulması, bireyin günlük hayatını etkilemekte, ek psikiyatrik patolojilerin çıkmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle iletişim bozukluklarının çocuk ve ergenlerle çalışan tüm hekimler tarafından bilinmesi, erken tanınması ve tedavi edilmesi önem arz etmektedir.

Konuşmanın gerçekleşebilmesi için pek çok organ görev almaktadır. Akciğerlerden larinke kadar olan bölümde bulunan kısım, larinke bulunan vokal kordların hareketinden sorumludur. Perde ve yükseklik açısından değişebilen ses, vokal kordların karşılıklı olarak birbirini titreştirmesi sonucu oluşmaktadır. Larinksten yukarıda olan kısım vokal yol olarak isimlendirilmekte, bu bölüm farinks, ağız

ve burun boşluğundan oluşmaktadır. Konuşma organları terimi konuşma seslerinin üretiminden sorumlu larinks ve vokal yolu içeren vücut bölümleri için kullanılsa da, bu organların asıl işlevi solunum ve sindirimle ilgili olup, konuşma için özel bir organ bulunmamaktadır.¹

DİL GELİŞİM BASAMAKLARI

Bebeklik dönemi olarak da bilinen 0-12 ay dil gelişimi açısından söz öncesi dönem olarak adlandırılmaktadır. 0-2 ay döneminde vejetatif sesler, 2-4 ay arasında gıgıldama denilen basit sesler çıkarılır. 3-6 aylar arasında babil-dama (ma, ba gibi heceler), 6-10 aylar arasında tekrarlayan babıldama gelişir. 8-12 aylar arasında 3-50 sözcüğü ve basit komutları anlar, ilk kelimesini söyler, bazen 14. ayı bulabilir. İlk kelimeler genellikle aile üyelerinin isimleri ve objelerdir. Jargon babıldamanın gelişimi yine bu dönemdedir. 18 ay civarında ortalama 50-100 kelime konuşabilir. Tek basamaklı komutları yapar. 24. ayda kelime sayısı 200-300'e yaklaşmıştır. İki kelimeli cümleler kurmaya başlar. 24-36 ay arasında 3-4 kelimeli cümleler ile birlikte, ne, neden, nerede gibi sorular sorar, olumsuz cümle yapısını öğrenir. 36-48 ay arasında temel renkleri öğrenir, 4-5 kelime-

¹ Öğr. Gör. Dr. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD., melikegul46@hotmail.com

² Doç Dr., Kayseri Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD., esra_z_d_r@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Gussenhoven C., Jacobs H. (2017). Understanding Phonology. Fourth edition. Routledge.
2. Sax N, Weston E. Language Development Milestones. <www.rehabmed.ualberta.ca/spa/phonology/milestones.pdf> (Accessed March 11, 2021).
3. Marrus N, Hall L. Intellectual Disability and Language Disorder. *Child and Adolesc Psychiatr Clin N Am*. 2017;26(3):539-554.
4. American Psychiatric Association. (2013). Cautionary Statement for Forensic Use of DSM-5. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th Edition. Washington DC.
5. American Psychiatric Association. (2000). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, Text Revision. Washington DC.
6. Tomblin JB, Records NL, Buckwalter P, et al. Prevalence of specific language impairment in kindergarten children. 1997;40(6):1245-1260.
7. Mondal N, Bhat BV, Plakkal N, et al. Prevalence and risk factors of speech and language delay in children less than three years of age. *J Compr Pediatr*. 2016;7(2):e33173.
8. Wallace IF, Berkman ND, Watson LR, et al. Screening for speech and language delay in children 5 years old and younger: A systematic review. *Pediatrics*. 2015;136(2):e448-62.
9. Bishop DVM. The role of genes in the etiology of specific language impairment. In: Journal of Communication Disorders. *J Commun Disord*. 2002;35(4):311-328.
10. Moriano-Gutiérrez A, Colomer-Revuelta J, Sanjuán J, et al. Environmental and genetic variables related with alterations in language acquisition in early childhood. *Rev Neurol*. 2017;64(1):31-37.
11. Rejnö-Habte Selassie G, Jennische M, Kyllerman M, et al. Comorbidity in severe developmental language disorders: Neuropediatric and psychological considerations. *Acta Paediatr*. 2007;94(4):471-478.
12. Ghandour H, Eldin S, Sallam Y, et al. Associated comorbidities of specific language impairment. *Benha Med J*. 2018;35(2):115-121.
13. Brownlie EB, Bao L, Beitchman J. Childhood Language Disorder and Social Anxiety in Early Adulthood. *J Abnorm Child Psychol*. 2016;44(6):1061-1070.
14. Treatment and Persistence of Speech and Language Disorders in Children - Speech and Language Disorders in Children - NCBI Bookshelf [Internet]. [cited 2021 Feb 20]. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK356271/>
15. Whitehouse AJO, Watt HJ, Line EA, et al. Adult psychosocial outcomes of children with specific language impairment, pragmatic language impairment and autism. *Int J Lang Commun Disord*. 2009;44(4):511-528.
16. Eadie P, Morgan A, Ukoumunne OC, et al. Speech sound disorder at 4 years: Prevalence, comorbidities, and predictors in a community cohort of children. *Dev Med Child Neurol*. 2015;57(6):578-584.
17. Mohamadi O, Rahimi-Madiseh M, Sedehi M. The Prevalence of Stuttering, Voice Disorder, and Speech Sound Disorders in Preschoolers in Shahrekord, Iran. *Int J Child, Youth Fam Stud*. 2016;7(3-4):456-471.
18. Speech Sound Disorders [Internet]. [cited 2021 Feb 21]. Available from: <https://www.asha.org/public/speech/disorders/speech-sound-disorders/>
19. Lewis BA, Short EJ, Iyengar SK, et al. Speech-sound disorders and attention-deficit/hyperactivity disorder symptoms. *Top Lang Disord*. 2012 ;32(3):247-263.
20. Tambyraja SR, Farquharson K, Justice L. Reading risk in children with speech sound disorder: Prevalence, persistence, and predictors. *J Speech, Lang Hear Res*. 2020;63(11):3714-3726.
21. Wren Y, Miller LL, Peters TJ, et al. Prevalence and predictors of persistent speech sound disorder at eight years old: Findings from a population cohort study. *J Speech, Lang Hear Res*. 2016;59(4):647-673.
22. Oliveira C, Lousada M, Jesus LM. The clinical practice of speech and language therapists with children with phonologically based speech sound disorders. *Child Lang Teach Ther*. 2015;31(2):173-194.
23. Gordon N. Stuttering: Incidence and causes. *Dev Med Child Neurol*. 2002;44(4): 278-282.
24. Yairi E, Ambrose N, Cox N. Genetics of stuttering: A critical review. *J Speech Hear Res*. 1996;39(4):771-784.
25. Bloodstein O. (1995). A Handbook on Stuttering. 5th ed. Chicago: The National Easter Seal Society..
26. Felsenfeld S, Kirk KM, Zhu G, et al. A study of the genetic and environmental etiology of stuttering in a selected twin sample. *Behav Genet*. 2000;30(5):359-366.
27. Shugart YY, Mundorff J, Kilshaw J, et al. Results of a Genome-Wide Linkage Scan for Stuttering. *Am J Med Genet*. 2004;124 A(2):133-135.
28. Riaz N, Steinberg S, Ahmad J, et al. Genomewide significant linkage to stuttering on chromosome 12. *Am J Hum Genet*. 2005;76(4):647-651.
29. Suresh R, Ambrose N, Roe C, et al. New complexities in the genetics of stuttering: Significant sex-specific linkage signals. *Am J Hum Genet*. 2006;78(4):554-563.
30. Wittke-Thompson JK, Ambrose N, et al. Genetic studies of stuttering in a founder population. *J Fluency Disord*. 2007;32(1):33-50.
31. Perez HR, Stoeckle JH. Le bégaiement: Mise à jour clinique et de la recherche. *Can Fam Physician*. 2016;62(6):e297-e303.
32. Weber-Fox C, Spencer RMC, Spruill JE, et al. Phonologic processing in adults who stutter: Electrophysiological and behavioral evidence. *J Speech, Lang Hear Res*. 2004;47(6):1244-1258.
33. Alm PA. Stuttering and the basal ganglia circuits: A critical review of possible relations. *J Commun Disord*. 2004;37(4):325-369.

34. Blood GW, Ridenour VJ, Qualls CD, et al. Co-occurring disorders in children who stutter. *J Commun Disord.* 2003;36(6):427-448.
35. Alm PA. Stuttering in relation to anxiety, temperament, and personality: Review and analysis with focus on causality. *J Fluency Disord.* 2014;40:5-21.
36. Fluency Disorders [Internet]. [cited 2021 Feb 14]. Available from: <https://www.asha.org/practice-portal/clinical-topics/fluency-disorders/>
37. Yairi E, Ambrose NG. Early childhood stuttering I: Persistency and recovery rates. *J Speech, Lang Hear Res.* 1999;42(5):1097-1112.
38. Onslow M, O'Brian S. Management of childhood stuttering. *J Paediatr Child Health.* 2013;49(2):E112-5.
39. Shenker RC, Santayana G. What Are the Options for the Treatment of Stuttering in Preschool Children. *Semin Speech Lang.* 2018;39(4):313-323.
40. About the Lidcombe Program | Lidcombe Program Trainers Consortium [Internet]. [cited 2021 Feb 14]. Available from: <https://www.lidcombeprogram.org/about-lidcombe-program/about-the-lidcombe-program/>
41. Botting N, Conti-Ramsden G. Pragmatic Language Impairment without Autism. *Autism.* 1999;30;3(4):371-396.
42. Ketelaars MP, Cuperus J, Jansonius K, et al. Pragmatic language impairment and associated behavioural problems. *Int J Lang Commun Disord.* 2010;45(2):204-214.
43. Kim YS, Fombonne E, Koh YJ, et al. A comparison of DSM-IV pervasive developmental disorder and DSM-5 autism spectrum disorder prevalence in an epidemiologic sample. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry.* 2014;53(5):500-508.
44. Ketelaars MP, Cuperus JM, van Daal J, et al. Screening for pragmatic language impairment: The potential of the children's communication checklist. *Res Dev Disabil.* 2009 Sep;30(5):952-960.
45. Demily C, Rossi M, Chesnoy-Servanin G, et al. Complex phenotype with social communication disorder caused by mosaic supernumerary ring chromosome 19p. *BMC Med Genet.* 2014;15:132.
46. Ben-Yizhak N, Yirmiya N, Seidman I, et al. Pragmatic language and school related linguistic abilities in siblings of children with autism. *J Autism Dev Disord.* 2011;41(6):750-760.
47. Constantino JN, Gruber CP, Davis S, et al. The factor structure of autistic traits. *J Child Psychol Psychiatry Allied Discip.* 2004;45(4):719-726.
48. Wilson CE, Gillan N, Spain D, et al. Comparison of ICD-10R, DSM-IV-TR and DSM-5 in an adult autism spectrum disorder diagnostic clinic. *J Autism Dev Disord.* 2013;43(11):2515-2525.
49. Social Communication Disorder [Internet]. [cited 2021 Feb 14]. Available from: https://www.asha.org/practice-portal/clinical-topics/social-communication-disorder/#collapse_6.